

VILIAM JUDÁK

Jezuliatko prichádza





VILIAM JUDÁK
JEZULIATKO PRICHÁDZA



VILIAM JUDÁK

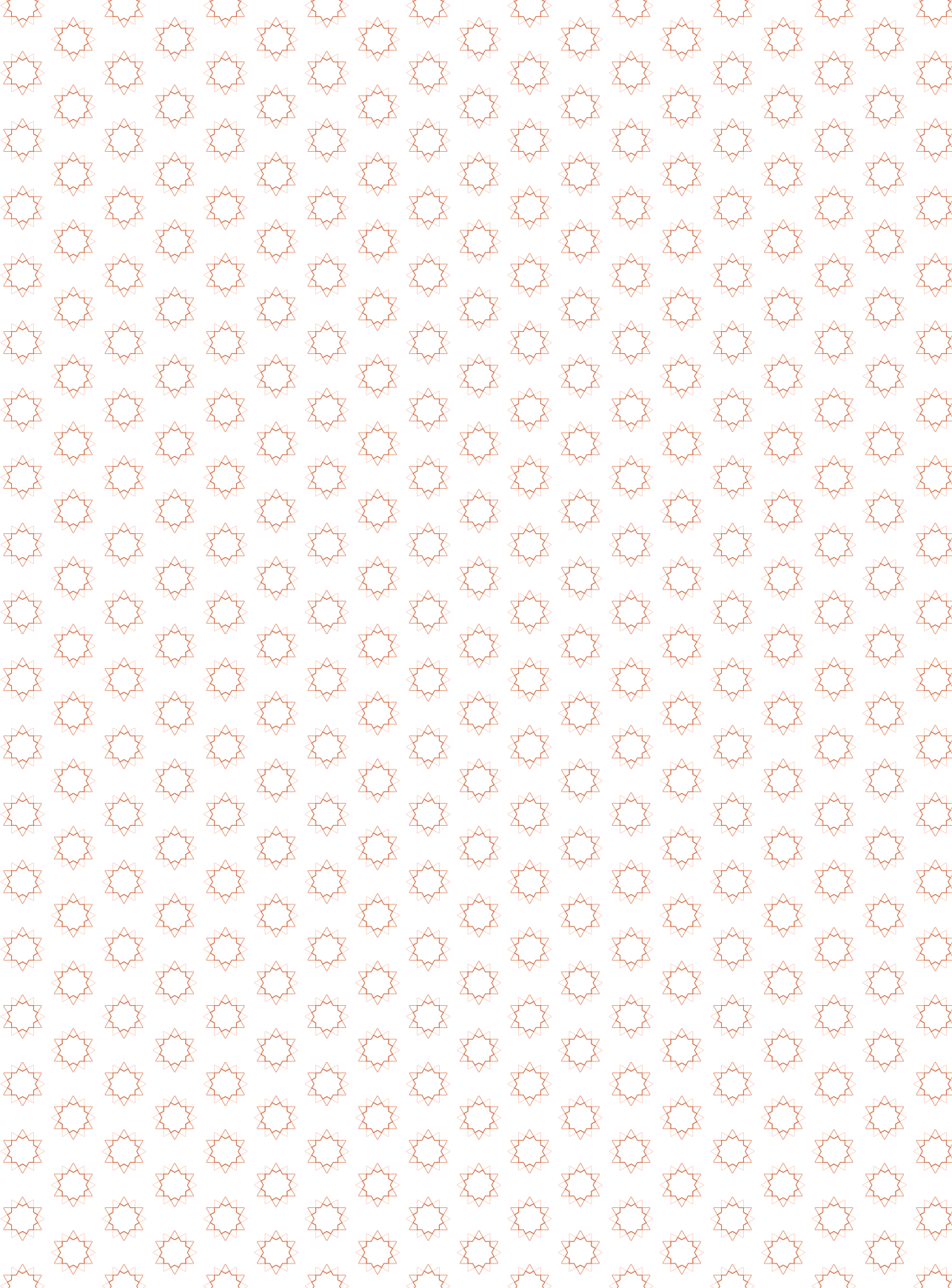
JEZULIATKO PRICHÁDZA

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2022



© Spolok svätého Vojtecha – Vojtech,
spol. s r. o., Trnava 2022
ISBN 978-80-8161-561-0

**VENUJEM SVOJIM RODIČOM, SÚRODENCOM
A VŠETKÝM, S KTORÝMI SOM PREŽÍVAL
VIANOČNÉ CHVÍLE.**



Vôňa vianočných príbehov

Stará židovská múdrosť hovorí, že keď Boh stvoril svet a človeka, tak sa skryl, dobrovoľne sa stiahol, umenšil sám seba, aby poskytol veľký priestor ľudskej slobode. Svet však napriek tomu, že sa Stvoriteľ z neho stiahol, vonia po Bohu. Podobne ako starý sud na víno, ktorý aj napriek tomu, že bol pred dávny čas vyprázdnený, stále ešte vonia dobrým vínom. Aj keď sa zdá, že svet je vyprázdnený ako sud, v ktorom chýba kvapka iskrivého vína kresťanskej viery, predsa vonia po Bohu.

Vo chvíľach, ako sú Vianoce, najkrajšie sviatky roka, sa darí zachytávať vôňu Boha aj tým, ktorých srdce nie je bežne citlivé na Božiu prítomnosť. Počas vianočných sviatkov sa prostredníctvom bezbranného Dieťaťa v skromných betlehenských jasličkách dokážeme lepšie priblížiť k Najvyššiemu a otvoriť sa mu.

Vianoce sú tajomným časom nielen pre obrovský dar, ktorý sme dostali príchodom Krista na svet, ale aj atmosférou, ktorá počas nich vládne. Spojené sú predovšetkým s motívom svetla, prežarujúceho aj tú najväčšiu tmu. Tento symbol je nám blízky, lebo v období vianočných sviatkov sú v našej zemepisnej šírke najkratšie dni a najdlhšie noci.

V *Knihe múdrosti* nachádzame nádherný citát, viažuci sa na symbol tmy a na Vianoce: „*Kým všetko objímalo hlboké ticho a noc v rýchlom behu došla do polovice, zostúpilo tvoje všemohúce slovo z neba*“ (porov. 18, 14). Hovorí o veľkom tajomstve našej viery, o Spasiteľovi, ktorý sa zo Slova plného milosti a lásky stal telom a daroval sa nám. Nič viac nám nemohol dať.

V každom kúte sveta prežívajú ľudia Vianoce iným spôsobom a okrem hlavnej udalosti narodenia Ježiša Krista vďaka vlastnej tradícii

prinášajú ďalšie originálne príbehy. Mnohé z nich sú zachytené aj v tejto vzácnej publikácii obľúbeného a úspešného autora, nitrianskeho biskupa Viliama Judáka. Som presvedčený, že sa pre mnohých stane nádherným vianočným rodinným darom.

Na Vianoce sme viac spolu a nemusíme ich prežiť iba pri rozprávkach v televízii. Spoločné čítanie pútavých príbehov pri svetle adventných či vianočných sviec sa môže stať zážitkom, z ktorého budeme čerpať aj v čase búrok a nepokojov všedných dní.

Želám vám, milí čitatelia, aby po prečítaní tejto knihy zostala vo vás po celý rok vôňa Vianoc, vôňa krásnych príbehov i ďalekých končín.

Ivan Šulík, riaditeľ Spolku svätého Vojtecha

1. časť

PUTOVANIE K VIANOCIAM

PREDHOVOR

Otvor sa a buď svetlo, lebo tvoje svetlo prichádza... Táto myšlienka z adventnej piesne sa bude vinúť naším adventným a vianočným kalendárom a sprievodcom čarovnými dňami – obdobím, ktoré je pre jedných časom rozvahy a pokoja, pre iných zasa obdobím osobitného vypätia a podnikavosti.

Je to čas, v ktorom mnohí prežívame blízkosť a teplo iných. Lebo to, čo je počas celého roka sotva možné, v predvianočnom čase zrazu funguje: dokážeme sa vžiť do situácie iných ľudí a pýtame sa, čím by sme ich mohli potešiť, posielame pohľadnice, maily alebo balíčky príbuzným a priateľom, s ktorými inokedy sotva nadviažeme kontakt. Konajú sa firemné večierky, na ktorých sa šéf „zabáva“ s pomocným robotníkom a obaja si pripíjajú radostným štrnganím. Atmosféra je nezvyčajne priateľská: všade sa pečuje, zdobí, panuje dobrá nálada. Dokonca aj naše peňaženky sa ochotne otvárajú, aby sme prispeli na dobročinné ciele.

Celkovo sa dá povedať, že každoročne zavládne „výnimočný humanistický stav“. Každý sa vedome usiluje ukázať z tej lepšej stránky. Tak predsa to ide! Žiadalo by sa zavolať: „Pozrite sa, zjavne nemusíme byť vždy podlí, zlí a byrokratickí, nemusíme byť vždy kritickí, chladní a kalkulujúci, ale môžeme byť skutočne ľudskí! Áno, môžeme byť veľkorysí, otvorení, láskaví, pozorní a súcitní.“ Zdá sa, akoby predvianočný čas poskytoval presvedčivý dôkaz o dobre v človeku. Áno, predsa to ide!

Vianoce chceme chápať ako sviatok radosti. Pre mnohých je to naozaj tak. Ale kto sa na ne pozrie objektívne, musí priznať, že pre

mnohých ďalších sú to aj dni bolesti a tichého smútku. Aj preto, lebo práve vo Vianočnom období sa nám vynárajú spomienky na blízke či dávnejšie udalosti, ktoré nás zarmútili. Vnímame bôľ u tých, ktorí trpia v tento deň viac ako inokedy svojou samotou. Bôľ a smútok u tých, ktorí počas roka stratili milovaného človeka alebo zažili ťažké údery života. Sú tu tí, ktorým sa rozpadlo manželstvo, deti, ktoré stratili rodičov, mnohí odlúčení od svojich najbližších, nevyliciteľne chorí, ľudia bez zamestnania, prístrešia, základných životných potrieb, v ohrození života. Aj tí, ktorí pochybujú a zúfajú nad zmyslom svojho života, malí i veľkí, ktorí v tento sviatok trpia v bolesti, ktorú im život nadelil...

Napriek tomu či práve kvôli tomu musíme hovoriť o Vianociach a ich jedinečnom poslanstve nového života.

Byť svetlom, vedieť sa nadýchnuť, začať odznova, čerpať nádej, ožiť – toto všetko nemôžeme urobiť, nahovoriť alebo naspievať. To nám musí byť darované! A bolo nám to prisľúbené – tak o tom hovoria texty a piesne Adventu – skrze toho, ktorého my ako Boha vyznávame, ktorého ohlasujeme, ktorý je Bohom života a pokoja, stvoriteľských činov a spravodlivosti. On je Boh, ktorý vždy načúval strádaniu a náreku svojho ľudu v jeho biede a utrpení a ktorý chce žiť medzi ľuďmi a s nimi. On je náš Boh, lebo nám povedal svoje ÁNO a AMEN, a potvrdil to narodením svojho Syna.

Pre nás sa vnoril do reality a podmienok ľudského života, do malých i veľkých, do blízkych i tých najvzdialenejších dialav.

A buď svetlo! To je povzbudenie a útecha z prisľúbenia našej viery, že Božie svetlo medzi nami je rozžaté a bude osvetľovať naše cesty a našu ľudskú existenciu.

Tento milostivý čas nás pozýva, aby sme sa do tejto Božej istoty nanovo zakorenili, aby sme z tohto vianočného tajomstva žili.

Preto máme pred sebou adventný kalendár s príbehmi a priliehavými myšlienkami, ktoré nás budú sprevádzať po celý vianočný čas až do slávnosti Zjavenia Pána a krátko po ňom...

Jedna rabínska múdrosť hovorí: „Neexistuje nič, čo by tak povzbudilo dušu, tak očistilo srdce, tak preniklo do hĺbky myšlienok, tak zaostriло svedomie, tak prispelo k múdrosti človeka a tak mu priblížilo Boha – ako príbeh.“

„Ako by sa dalo lepšie rozprávať o tajomstve Vianoc než prostredníctvom príbehov? Sú to práve príbehy, ktoré chcú naplniť naše srdce a ktoré nám sprístupňujú zázrak – totiž tajomstvo, že veľký Boh sa zjavuje ako malé dieťa. A že v každom ľudskom stretnutí sa môže zapáliť božská iskra, ktorá nášmu spolužitiu dodá novú nádej,“ hovorí nemecký katolícky kňaz, náboženský spisovateľ Willi Hoffsümmer (1941), autor viacerých vianočných poviedok, ktoré zozbieral a redaktorsky upravil.

Chcem vás všetkých v tomto duchu ubezpečiť, že Vianoce naozaj môžu byť zázrakom a znamenajú premenu všetkého všedného v jeden veľký sviatok: sviatok našej viery a príchod Pána, príchod lásky, príchod pokoja na tento tak často ubolený svet. Preto má toto obdobie takú silu a preto by nemalo len pomaly doznievať, ale stále nás formovať v lepších ľuďoch.

Dieťa v jasliach čoskoro vyrastie. Pozrie sa na nás z kríža a opýta sa: „Čo robíte pri jasliach? Nevidíte, že sú prázdne?“ A my sa poberieme ďalej. Ako tí, čo pochopili, že Vianoce sú začiatkom.

Prijmime teda zodpovedne odkaz Vianoc a s ním aj hodnoty, ktoré nám prinášajú do života, aby svet v nás i okolo nás bol lepší, ľudskejší a hodnotnejší – Boží.



1. DECEMBRA

Čas ticha

Čím viac sa približujú sviatky, tým viac pociťujem rozpoltenosť. Na jednej strane hektickosť obchodných reťazcov, na druhej strane, v pozadí, tiché pozvanie: Prejdi na tichšiu stranu života! Teraz je čas na mlčanlivosť a mlčanie. Na to nevy povedané a nevysloviteľné.

Predstava Adventného obdobia je spojená s idylou harmónie, pokoja, lásky a tepla domova. V uponáhľanom svete všetci nielen túžime, ale aj potrebujeme k životu ticho. V ňom sa dostaneme do kontaktu so svojou pravou podstatou. Vyčíria sa všetky zakalenia, ktoré zatemňujú naše pravé „ja“.

Je to čas ticha, pretože Vianoce majú svoju váhu v tichších stránkach života. Tu sa ponárame do vlastného sveta a tento svet rozširuje náš ohraničený svet. Náš život sa stáva pestrejším. Objavujeme bohatstvo svojej duše.

Náš egocentrizmus chceme takto nahradiť mocou posvätného úžasu. Hľadáme v sebe niečo zabudnuté, zahádzané, čo žije nielen v našich spomienkach, hľadáme hodnotu, ktorá v nás drieme a ktorá patrí k nášmu životu, k našej ľudskosti, k našej identite.

Preto chceme či musíme odkryť, kto sme. Preto sa musíme s Bohom stretávať v tichu. „Tu zažívame Boha ako základ svojho života, ale súčasne aj ako cieľ svojej túžby,“ píše benediktínsky mních Anselm Grün.

„Naozaj treba rozprestrieť koberec mlčania pri sviatočnom nádraží, aby tajomstvo Svätej noci mohlo vystúpiť a vstúpiť do nášho života. Bez tohto koberca by prešiel vlak roka iba okolo a Vianoce by zostali len dátumom,“ napísal bývalý innsbrucký arcibiskup Reinhold Stecher a na inom mieste pokračoval: „S nádychom romantiky si niekedy prajem byť ďaleko od štúdia a písacieho stroja, na zasnežených lesných cestách pohoria nad Innsbruckom. A hoci by cesta do idyllickej oblasti bola akokoľvek krásna, nebola by to cesta vianočná... Ale noc sebaobetovania Boha (*kenosis*), ako to nazvali Gréci, si žiada spomienku a vstup nielen do obšastňujúceho, ale aj do tiesnivého mlčania...“

1. 12.

Realita Betlehema nebola idylická. Ale napriek ťažkostiam, ktoré ju sprevádzali, ukrýva táto noc aj utešujúce ticho. Betlehem bol úžasnou kombináciou maštaľnej ‚vône‘ a nádhery.“

K životu bezpochyby potrebujeme aj stretávanie sa s inými. Práve ticho a samota volajú po stretnutí s ľuďmi. V rozhovore s nimi rozkvitá život. Vznikajú nové myšlienky. Rodí sa blízkosť. Celkom inak vnímame sami seba v blízkosti milého človeka či ľudí, ktorí nás majú radi a ktorých máme radi my. Sú to naozaj požehnané dni, keď môžeme naše vzťahy ozdraviť a dokázať si navzájom, ako nám na sebe záleží.

1. 12.

Aké je to dôležité, uvádza benediktín Notker Wolf v čase, keď bol opäť prímason: „Prišiel som do Tanzánie a spočiatku som vnímal túto cestu len ako veľkú záťaž. Prešli sme na džípe stovky kilometrov po kľukatých a neschodných cestách. Len ťažko sa mi darilo zabudnúť na problémy, ktoré som nechal v Európe, aby som si mohol vychutnať krásu krajiny a srdečnosť jej ľudí. Potom sa zrazu stratil z monitoru môjho notebooku email a mobil už nemal žiadny signál. V tom okamihu som sa konečne ocitol v Afrike. Razom som zabudol na stres a mal som čas naplno a s láskou si všímať ľudí, ktorých som mal pred sebou. A zrazu som sa cítil rovnako šťastný ako oni.“

Aj spisovateľ Daniel Hevier zdôvodňuje posielanie vianočných pozdravov túžbou po blízkosti človeka: „Napíšem všetkým detičkám, píšu mi mnoho rokov. Aj keby som tým nezískal, budem mať aspoň pokoj.“

„Jedno mi je také jasné a zrejmé ako máločo:
že svet je plný Božej prítomnosti.
Prediera sa k nám zo všetkých pórov vecí.
Platí to o všetkom krásnom, ako aj o všetkom úbohom.
Boh chce vo všetkom sláviť stretanie.“
(Alfred Delp, 17. novembra 1944 z väzenia)

2. DECEMBRA

Predvianočné upratovanie

Adventné obdobie je obdobím prípravy a máva mnohorakú podobu. V posledných desaťročiach nadobudlo novú dimenziu: reklama stupňuje svoju agresivitu a preniká do nášho súkromia. Vianoce sa tak pre našu nerozhodnosť i ľahostajnosť postupne stávajú oslavou spotreby a konzumného spôsobu života.

Čoho všetkého sa treba zbaviť, kým sa dokážeme sústrediť na to podstatné o Vianociach, hovorí aj nasledujúce rozprávanie.

Nebo vyslalo na zem troch anjelov v ľudskej podobe, aby odstránili všetko, čo by mohlo ľuďom skresľovať pohľad na narodenie Božieho dieťaťa iba preto, lebo sa s „reklamou Vianoc“ začína príliš zavčasu.

A tak sa anjeli pustili do upratovania. Už v septembri vypratali z regálov vianočné ozdoby. V októbri odstránili čokoládových mikulášov. V polovici novembra zmizli pred domov svetelné reťaze a z okien bytov svietiace oblúky. Pre reklamných mikulášov zrazu nebolo kostýmov. Skrat neznámeho pôvodu zbavil svetla všetky vianočné stromčeky. Koncom novembra sa aj svietiaci Santovia, šplhajúci sa do okien, ocitli v tme. Z detských adventných kalendárov povypadávali čokoládové figúrky. A v televízii upozorňoval moderátor na to, že Advent bol kedysi vlastne mesiacom pôstu.

V krajine zavládlo ticho, aj keď sa ešte sem-tam v nákupných centrách ozývali sladkasté melódie vianočných piesní.

Takto by sme mohli Vianoce sláviť po novom a v pravý čas – s pohľadom na dieťa v jasliach, ktoré nám má čo povedať...

Pre nás ľudí a pre našu spásu
prichádza Boh na tento svet.
Prichádza Boh ako človek,
narodil sa Boh do nášho sveta ako človek.
A náš svet a my ľudia
sme plní Boha a milovaní,
sme ľudia jeho milosti.

2. 12.

3. DECEMBRA

Všetko má svoj čas

Krátko po „Všechsvätých“, keď doznieva ponuka spomienkových predmetov na cintoríny, rozžihajú sa vianočné svetlá a stromčeky, akoby vianočné sviatky bezprostredne nadväzovali na „dušičkové dni“.

Willi Fähmann sa v nasledujúcom príbehu zamýšľa nad tým, či je správne, že už od novembra všade svietia ozdobené vianočné stromčeky.

3. 12.

Oliver pracuje ako nočný strážnik na jednom stavenisku. Má rád svoju prácu. Odkedy jeho manželka pred dvoma rokmi umrela, žije sám. Často dostáva od priateľov tú istú otázku: „Nie je to nuda celú noc chodiť po pochôdkach alebo len tak sedieť či postávať?“

„Nie,“ odpovedá im zakaždým Oliver. „V noci sa porozprávam so starým žeriavom alebo s nákladným autom, ktoré sú odstavené v zradu na dvore. Veľa toho videli a zažili. Takto mi prejde celá noc ako rýchlik. Nákladniak bol, napríklad, pred tromi rokmi ešte v Timbuktu, ktorý leží...“ „Och, prestaň, Oli,“ smejú sa mu priatelia, „zasa fantazíruješ!“

Iba Ema, malé dievčatko, ktoré býva v byte pod Oliverom, rada počúva Oliverove nočné príhody. Zakaždým sa ho opýta: „Oli, s kým si sa rozprával túto noc?“ A on jej rozpráva o púštnom meste Timbuktu, o veľkej žltej rieke v Číne a o snehom pokrytom Kilimandžare uprostred Afriky. Koncom novembra sa ho Ema znova spýtala: „Oli, s kým si sa rozprával túto noc?“ „S vianočným stromčekom,“ odvetil Oli. Tentoraz sa už rozosmiala aj Ema. „Ale veď Vianoce budú až o štyri týždne! Alebo tam máte stromček z minulého roka?“

„Veď o to práve ide,“ vzdychol si Oli. „Máme tohoročný a je veľmi smutný. Vyľali ho v lese už pred tromi týždňami, a to je priskoro. Takto už vlastne ani nebude môcť byť skutočným vianočným stromčekom.“

„Vari nemá žiadne svetielka?“

„Ale áno, má,“ prisvedčil Oli. „Má dvadsaťštyri elektrických sviečok a stojí na terase pred šéfovou kanceláriou. Každý večer o šiestej sa svetlá automaticky zapnú a ráno sa zase vypnú.“

„Ale potom predsa nádherne svieti, Oli,“ zvolalo dievčatko.

„Veď práve, Ema. On totiž ešte vôbec nechce svietiť.“

„Nechce svietiť? Ale veď je to krásne, keď osvetľuje noc...“ nechápala Ema.

Oli vysvetlil: „Stromček, o ktorom hovorím, je borovica. Rozprával mi, že všetci jeho súrodenci ešte čakajú v lese, kým po nich prídu lesní robotníci s píalami. Tešia sa, lebo vedia, že keď budú na ich konároch horieť svietielka, budú Vianoce.“

Počas Adventu sa postupne rozvidnieva. Horí prvá sviečka, je prvý adventný týždeň. Noc je ešte tmavá, ale už sa v nej mihoce svietielko prvej sviečky.

Druhá adventná nedeľa znamená dve zapálené sviečky, ktoré svietia už jasnejšie ako jedna. Svetlo narastá.

Tretia sviečka na tretí adventný týždeň znamená, že sa pomaly, ale isto začína šíriť radosť. Že jedného dňa svetlo pokorí tmu.

A už je tu štvrtá nedeľa Adventu, keď štyri horiace sviece ožarujú noc: teraz už všetci vedia, že čoskoro budú Vianoce. Už len niekoľko dní, niekedy iba niekoľko hodín, a na vianočných stromčekoch sa rozžiaria všetky konáriky. Noc je ožiarená Vianocami.

Stromček mi povedal: Kto takto vidí narastať svetlo, plamienok za plamienkom, ten sa môže skutočne tešiť na Vianoce.

Až potom nás – vianočné stromčeky – ľudia postavia do svojich izieb, nádherne nás vyzdobia a naša radosť je obrovská!“

Ema sa spýtala: „Takže z borovice nebude nič len preto, že ju ľudia priskoro vyfali?“

„Presne tak, Ema. Ľudia, ktorí to robia, sú príliš netrpezliví. Nechcú čakať, kým radosť dorastie. Borovica mi povedala: ‚Radosť rastie pomaly, presne tak ako stromy v lese.‘ Mnohí, ktorí si stromček vytnú príliš zavčasu, sa vlastne nechcú poriadne pripraviť na slávenie Vianoc. Vôbec nevedia, že bez prípravy nie je sviatok ani spoločice taký krásny. A stromček na terase u šéfa je práve preto taký smutný. Tak veľmi sa tešil, ako okrášli Vianoce svetlom svojich sviečok! A teraz sa cíti celkom zbytočný. Je to presne tak, ako keby si sa vybrala k priateľke na oslavu narodenín, obliekla si krásne šaty, vzala so sebou darček, natešená u nej zazvonila a priateľka by ti povedala: ‚Vari máš o koliesko menej? Veď ja mám narodeniny až o mesiac!‘ A rovnaké je to aj s týmto stromčekom.“

3. 12.